Proza, poezië van Hubert Wanga

"Doló di Amor"

ALS EERSTE literaire uitgave van de eind vorig jaar opgerichtte **Editorial Kooperativo Antiyano "Kolibri"** verscheen de bundel DOLO DI AMOR van Hubert Wanga, proza en poëzie in het Papiamentu. Eerder publiceerde Wanga in de bundel **Chimichimi** met proza en gaf hij in eigen beheer de gedichtenbundel **Sin Maskarada** uit.

Doló di amor bestaat uit twee delen, het eerste — getiteld **Portrèt di mama** — omvat één gedicht en vijf korte proza-schetsen, terwijl het tweede deel — **Fo'i kurazon** — uit een zestal gedichten bestaat. Kwantitatief een heel bescheiden bundel, zoals overigens niet ongebruikelijk in onze gemeenschap. Daarentegen valt — om te beginnen — de vormgeving van de bundel direct op: een achttal tekeningen (éen op het omslag en zeven in de bundel zelf) van Tony Monsanto geven in beeld Wanga's woorden weer. Daarnaast is ook de lay-out en en de druk heel goed verzorgd, zodat het in de hand nemen van de bundel al uitnodigt tot lezen.

Het doló uit de titel zou het best met het Nederlands woord smart kunnen worden omschreven. Een aan klankwaarde misschien verouderd aandoend woord dat toch het dichtst de pijn uit Wanga's werk benadert: het Latijnse dolor, dat naast de lichamelijke en emotionele pijn ook de verbittering kan omvatten. Wanga koos dit doló als thema voor zijn proza: korte (één pagina lange) beschrijvingen van de gevoelens van moeders voor hun kinderen. Kinderen die op een of andere manier in moeilijkheden zitten: lichamelijk, geestelijk of sociaal en zo hun moeder de pijn van de liefde bezorgen.

Deze beschrijvingen zijn als het ware tekeningen van wat de schrijver ziet. En al in zi n eerdere werk toonde Wanga dat hij heel scherp kan zien, kan voelen wat er zich achter het uiterlijk afspeelt. Niet voor niets gaf hij zijn gedichtenbundel de titel **Sin Maskarada** mee. Want de gevoelens tussen twee mensen liggen dieper dan wat er van buitenaf van te zien is.

Wanga schrijft heel strak — al is dat misschien niet het juiste woord. Door de uiterli kheden heen legt hij de essentie bloot, waarbij zijn taalgebruik erg doordringend is, zonder dat hij vervalt in emotionaliteit. Zijn taal op zich mag sober, haast afstandelijk lijken, maar heeft juist daardoor (en door ingehouden rijkdom aan woordkeuze) een des te grotere zeggingskracht: de lezer wordt helemaal ingesloten door wat de essentie van Wanga's boodschap is.

In het tweede deel van de bundel is Wanga wat vrijer, al is dat ook maar relatief:

Lo mi hari, lo mi gosa,
lo mi ta kontentu
mánera mashá poko mi sa ta

zegt hij van zichzelf. De d… blijft, al is zij meer gerelativee… wordt wat speelser mee geda… zoals in **Mi Amigu Lama** waarin de schrijver de zee zeg…

ami si no tin baraka
pa suta mi kurpa kontr'i dje

wanneer hij tot rust w… komen.

Of in **Prinsesa ta bai sk…** waarin de wrok, de verbitteri… om wat het Papiamentu in h… verleden werd aangedaan va… doorklinkt, maar overschaduw… wordt door de positieve recen… ontwikkelingen.

De tekeningen van Tony Mo… santo passen helemaal bij Wa… ga's werk: ook zij hebben het … eerste gezicht strakke, afstand… lijke no- nonsense- karakter d… echter het diepere des te sterk… blootlegt, de pijn in beeld breng… Wat dat betreft een heel fijn combinatie van tekst en beeld.

Doló di amor is door dit al ee… bundel met een duidelijke in… houd, een zuiver karakter e… daarmee een mooie keuze om ee… begin te maken aan het vormgeven van een eigen uitgeverij.

CAREL DE HASETH

Hubert Wanga: DOLO DI AMOR
Editorial Kooperativo Antiyano "Kolibri", 1984.